Akademik Yayınlarda Hakem Değerlendirmesini Başarıyla Geçmek

Akademik Yayınlarda Hakem Değerlendirmesini Başarıyla Geçmek adlı bu çalışma, akademik makalelerin hakem değerlendirme sürecinden başarıyla geçebilmesi için gerekli olan **stratejik yazım tekniklerini** ve **temel bilimsel kriterleri** detaylandırmaktadır. Başarılı bir çalışmanın omurgasını oluşturan **araştırma problemi, amaç ve literatüre katkı** unsurlarının birbirleriyle mantıksal bir bütünlük içinde kurgulanması gerektiği vurgulanmaktadır. Yazarların belirsiz ifadelerden kaçınarak **ölçülebilir fiiller** kullanmaları ve çalışmanın özgün değerini henüz **giriş bölümünde** net bir şekilde ortaya koymaları kritik birer başarı faktörü olarak sunulmaktadır. Ayrıca, bilimsel niteliği güçlendirmek adına problem cümlelerinde **geniş zaman**, amaç cümlelerinde ise **şimdiki zaman** kullanımının önemi üzerinde durulmaktadır. Metinler, yöntemsel sınırları belirsiz veya kuramsal temeli zayıf olan çalışmaların akademik kabul görmesinin zor olduğunu hatırlatan bir **rehber niteliği** taşımaktadır.

Bu makaleyi Spotify’da sesli olarak dinlemek için podcast’ine bu linkten ulaşabilirsiniz.

Giriş: Başarılı Bir Makalenin Temel Argümanı

Bir akademik makalenin yayınlanma başarısı, yalnızca içerdiği bilginin zenginliğine değil, bu bilgiyi sunduğu temel araştırma argümanının ne kadar sağlam kurulduğuna bağlıdır. Pek çok umut vadeden çalışma, bilimsel değerinden çok, argümanını hakeme doğru ve ikna edici bir şekilde sunamadığı için reddedilmektedir. Bu noktada, makalenin entelektüel omurgasını oluşturan üç temel unsur öne çıkar: araştırma problemi, çalışmanın amacı ve literatüre sunulan özgün katkı. Bu üç bildirim, hakemin bir çalışmayı değerlendirirken baktığı ilk ve en önemli yol haritasıdır.

Bu makaleyi Youtube’da görüntülü olarak izlemek için videosuna bu linkten ulaşabilirsiniz.

Bu üç unsur arasındaki ilişkiyi bir bina inşaatına benzetebiliriz. Araştırma problemi, üzerine tüm yapının inşa edileceği zeminin etüdüdür; literatürdeki boşlukları, zayıflıkları ve çelişkileri tespit eder. Bu zemin etüdü (problem) sağlam bir şekilde tanımlanmazsa, üzerine kurulan katlar (amaç ve yöntem) ne kadar gösterişli olursa olsun, tüm yapı yıkılma riskiyle karşı karşıya kalır. Amaç ve yöntem ise, bu sağlam zemin üzerine bilinçli bir planla inşa edilen katlardır.

Bu rehberin amacı, araştırmacılara bu üç temel unsur arasında güçlü ve mantıksal bir bağ kurma stratejilerini sunarak, çalışmalarının bilimsel değerini en etkili şekilde sergilemelerine ve yayınlanma potansiyelini en üst düzeye çıkarmalarına yardımcı olmaktır.

1.1 Araştırmanın Temeli: Bilimsel Olarak Temellendirilmiş Problem Cümlesi

Sağlam bir araştırma problemi, makalenin tüm yapısını üzerinde taşıyan temeldir. Bu temel zayıf atılırsa, üzerine inşa edilen tüm argümanlar, ne kadar detaylı olursa olsun, geçersiz kalma riski taşır. Hakemler, bir çalışmanın ciddiyetini öncelikle problemin bilimsel bir zemine oturup oturmadığını analiz ederek ölçerler. Bu nedenle, problemin doğru formüle edilmesi makalenizin ilk ve en önemli adımıdır.

- **Problem Nedir?:** Problem, literatürde kanıtlanmış bir **boşluk**, süregelen bir **tartışma** veya çözülmemiş bir **çelişki** olarak tanımlanmalıdır. Bu, araştırmanın mevcut bilgi birikimi içinde nereye oturduğunu ve neden gerekli olduğunu gösterir.
- **Problem Ne Değildir?:** Problem, yazarın kişisel merakından doğan genel bir konu başlığı değildir. “Bu çalışmada X konusu incelenecektir” gibi ifadeler, bilimsel bir boşluğu hedef almaktan uzak, zayıf bir başlangıçtır.

1.1.1 Stratejik Dilbilgisi: Geniş Zaman Kipinin Önemi

Problem cümlenizi **geniş zaman** kipiyle kurmak, yalnızca teknik bir zorunluluk değil, stratejik bir hamledir. Bu kip tercihini bilinçli olarak kullanarak, argümanınızın kişisel bir meraktan doğmadığını, aksine alanınızda süregelen nesnel bir boşluğa yanıt verdiğinizi hakeme en baştan deklare etmiş olursunuz.

Sağlam bir şekilde temellendirilmiş bir problem, makalenin amacını meşrulaştırarak bir sonraki adıma zemin hazırlar.

1.2 Stratejik Köprü: Net ve Ölçülebilir Amaç Cümlesi

Amaç cümleniz, soyut bir problemi somut bir eylem planına dönüştürdüğünüz stratejik köprüdür. Şunu unutmayın: Hakemler, bir makalenin bilimsel ciddiyetini ve metodolojik yeterliliğini en çok bu cümleyi mercek altına alarak test eder. Dolayısıyla, buradaki her kelime hassasiyetle seçilmelidir.

Amaç cümlesi iki temel bileşenden oluşur:

- **1. Yöntem:** Tanımlanan araştırma problemine hangi bilimsel yöntemle ve teorik çerçeveyle yaklaşılacağını açıkça belirtir. Bu, çalışmanızın metodolojik zeminini ortaya koyar.
- **2. Sınırlar (Kapsam):** Araştırmanın hangi sınırlar içinde yürütüleceğini göstererek çalışmaya odak ve derinlik kazandırır. Kapsamın net bir şekilde çizilmesi, araştırmanın uygulanabilir ve odaklı olduğunu kanıtlar.

Unutulmamalıdır ki, problem **“ne”** sorusuna cevap ararken, amaç **“nasıl”** ve **“hangi**

çerçevede” sorularını yanıtlar.

1.2.1 İkna Edici Fiil Seçimi: Belirsizlikten Ölçülebilirliğe

Amaç cümlenizde kullandığınız fiiller, araştırmanızın ciddiyetini doğrudan etkiler. Belirsiz ifadelerden kaçınarak somut eylemleri tercih etmek, hakem üzerinde yetkin bir araştırmacı izlenimi bırakır.

Kaçınılması Gereken Belirsiz Fiiller	Tercih Edilmesi Gereken Ölçülebilir Fiiller
İncelemek	Analiz etmek
Ele almak	Karşılaştırmak
Bakmak	Ortaya koymak

Bu fiil seçimi, hakeme sunduğunuz zımni bir taahhüttür. ‘Analiz etmek’ fiili net, tekrarlanabilir bir metodoloji vaat ederken; ‘incelemek’ fiili, belirsiz ve dağınık bir keşif süreci ima ederek çalışmanızın bilimsel titizliğine dair en başından bir şüphe uyandırır.

1.2.2 Stratejik Dilbilgisi: Şimdiki Zaman Kipinin Rolü

Amaç cümlesinin **şimdiki zaman** kipiyle kurulması, makalenin argüman akışında önemli bir işlevi yerine getirir. Bu kip, literatürdeki genel ve zamandan bağımsız problemden, bu makalenin üstlendiği somut ve mevcut eyleme geçişi ifade eder. Problemin geniş zamandaki nesnelliğinden, amacın şimdiki zamandaki aktif ve odaklanmış eylemine geçiş, makalenizin kurgusunu güçlendirir.

Açıkça tanımlanmış bir amaç, makalenin literatüre sunacağı özgün katkının zeminini sağlam bir şekilde hazırlayarak sizi bir sonraki aşamaya taşır.

1.3 Değer Beyanı: Katkıyı Etkili Bir Şekilde Vurgulamak

Katkı beyanı, bir makalenin “neden okunmaya değer olduğunu” hakeme en başta anlatan ve ikna ediciliği sağlayan en önemli unsurdur. Çalışmanızın literatürdeki önemini ve özgün değerini doğrudan bu bölümde ortaya koyarsınız. Katkının belirsiz bırakılması veya yanlış konumlandırılması, ne kadar güçlü olursa olsun tüm makalenin reddedilme riskini artırır.

1.3.1 Yaygın Yanlış Anlayış ve Doğru Tanım

- **Yanlış Anlayış:** Katkı, “bu çalışma ilk kez yapıldı” gibi tek başına bir değer ifade etmeyen bir yenilik iddiasından ibaret değildir. Bu tür iddialar genellikle kanıtlanması zor olduğu gibi, bir konunun ilk kez ele alınması onun değerli olduğu anlamına gelmez.
- **Doğru Tanım:** Katkı, çalışmanızın **“mevcut literatüre ne eklediğini”** açık ve net bir şekilde ifade etmektir. Bu, mevcut bir teoriyi test etmek, bir tartışmaya yeni bir kanıt sunmak veya bir çelişkiyi çözmek olabilir.

1.3.2 Stratejik Konumlandırma: Katkı Neden Girişte Olmalı?

Hakemler, bir çalışmanın potansiyel değerini değerlendirme sürecinin en başında anlamak isterler. Bu nedenle katkı beyanı, sonuç bölümüne bırakılmamalı, mutlaka **giriş bölümünde** net bir şekilde sunulmalıdır. Girişte sunulan açık bir katkı beyanı, hakemin makalenin geri kalanını okuma motivasyonunu doğrudan etkiler ve çalışmanızın potansiyelini en başından sergiler.

Problem, amaç ve katkı arasındaki bu ayrılmaz ilişki, makalenizin genel başarısını belirleyen en kritik faktördür.

1.4 Sonuç: Problem-Amaç-Katkı Zincirinin Bütünlüğü

Bu kılavuzda ele alınan problem, amaç ve katkı beyanları, birbirinden bağımsız parçalar değildir. Aksine, bu üç unsur, birinin zayıflığının tüm makalenin yapısını çökertebileceği kadar birbirine bağlı bir **zincir** oluşturur. Bu zincirin her halkası, bir diğerini desteklemeli ve onunla mantıksal bir bütünlük içinde olmalıdır.

Bu zincirdeki zayıf halkaların yol açacağı kaçınılmaz sonuçlar açıktır: *"Problem temellendirilmemişse amaç havada kalır. Katkı yazılmamışsa makale ikna edici olmaz."*

1.4.1 Yazarlar İçin Son Kontrol Listesi

Araştırmacılar, makalelerini hakeme göndermeden önce aşağıdaki kontrol listesini kullanarak bu kritik zincirin sağlamlığını test edebilirler:

- **Problem:** Araştırma problemim, literatürdeki somut bir boşluğa, çelişkiye veya tartışmaya mı işaret ediyor? **Geniş zaman** kipiyle mi yazıldı?
- **Amaç:** Amaç cümlem, problemi nasıl ve hangi sınırlar içinde ele alacağımı net bir şekilde gösteriyor mu? Kullandığım fiiller ölçülebilir mi (örn. analiz etmek, karşılaştırmak)? **Şimdiki zaman** kipiyle mi yazıldı?
- **Katkı:** Makalemin literatüre ne eklediğini **giriş bölümünde** açıkça beyan ettim mi? Bu beyan, "ilk defa yapıldı" iddiasından daha fazlasını içeriyor mu?
- **Bütünlük:** Problemim, amacıma zemin hazırlıyor mu? Amacım, probleme doğrudan bir çözüm sunuyor mu? Katkım, bu amacın başarıyla gerçekleştirilmesinin doğal bir sonucu olarak mı ortaya çıkıyor?

Bu rehberde özetlenen stratejileri dikkatle uygulamak, bir makaleyi yalnızca "gönderilebilir" olmaktan çıkarıp **"yayınlanmaya değer"** kategorisine taşıyan en önemli adımdır. Bu temel unsurları ustalıkla kurgulamak, çalışmanızın bilimsel temelini güçlendirir ve hakem değerlendirme sürecinde başarı şansınızı önemli ölçüde artırır.